

Suomalainen herätys

TEEMU KAKKURI

Tarkastelukulmia herätysliikkeisiin

- Body
- Influence
- Cargo
- Story

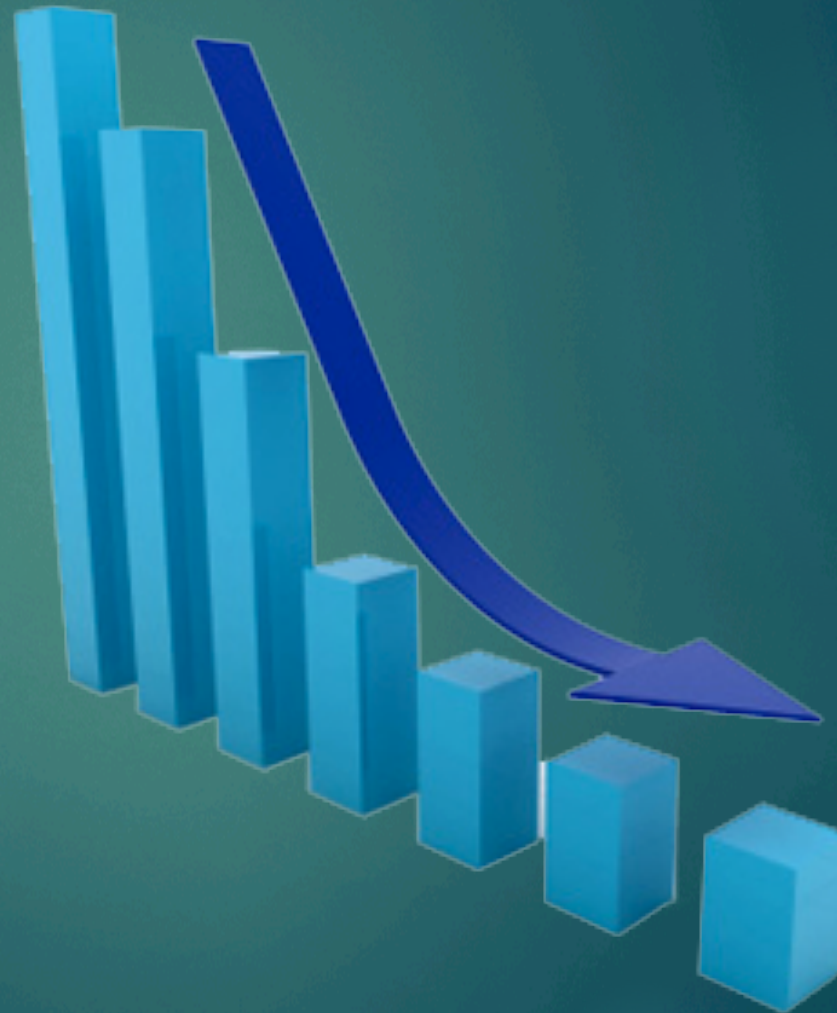
body

- Jäsenistö
- Vastuunkantajat
- Puolestapuhujat
- Osallistujat
- Organisaatio
- Rakennukset
- Suvut, kylät,
maakunnat
- Verkostot

Volyymi pienentynyt

- ▶ Jäsenmäärät
- ▶ Kesäjuhlat
- ▶ Kirkon työntekijät
- ▶ Lehtien levikit
- ▶ Paikallistoiminta

Raskaat rakenteet

- ▶ Talous tiukentunut
- ▶ Hallinto vaativaa
- ▶ Rakenne raskas ja vanhanaikainen

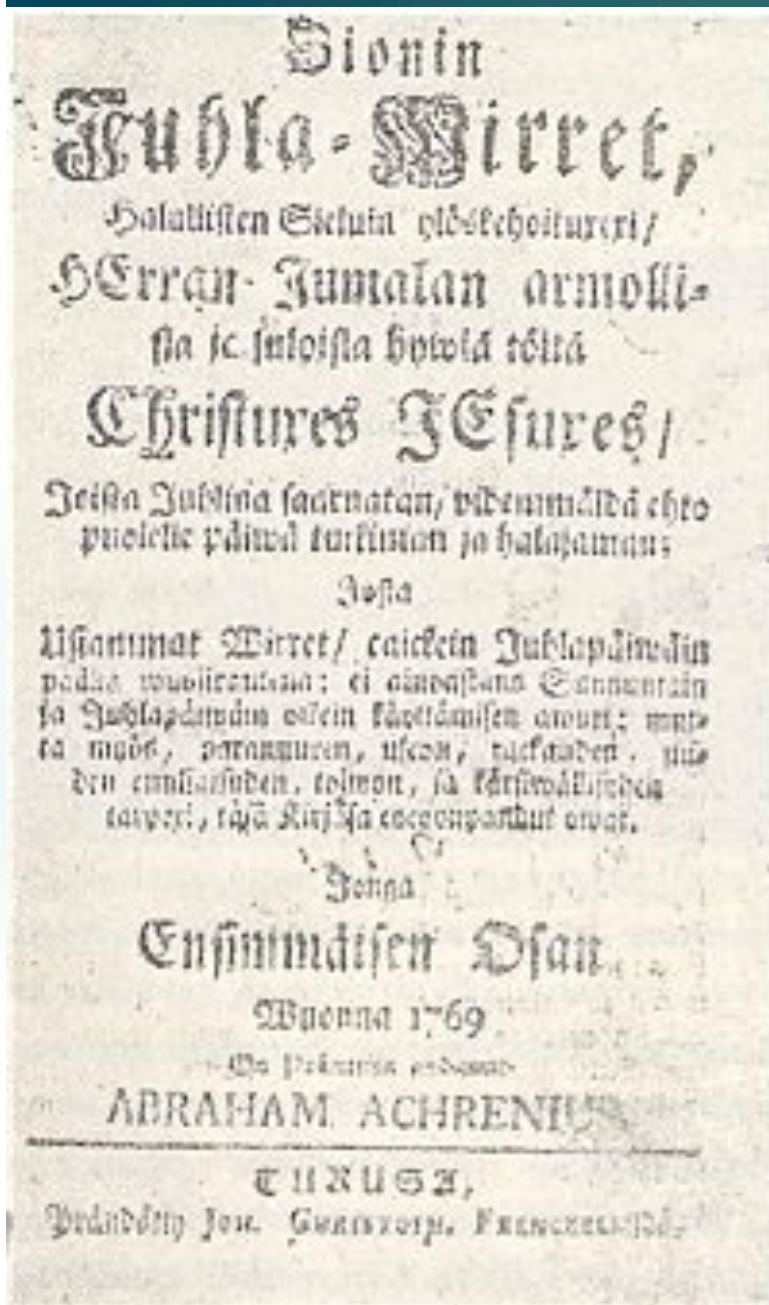
influence

- Kirkolle, Suomelle ja yksilölle
- Laulut
- Kirjat
- Kieli
- Mentaliteetti
- Poliitikka
- Uudistukset ja jarrutukset
- Jäsenyyden kokemukset
- Vastavaikutus
- Maine

cargo

- Katsomukset
- Eettiset normit
- Traditio
- Siirtyneet sisällöt
- Kirkon tunnustus
- Kirkko-oppi

Cargo painaa paljon

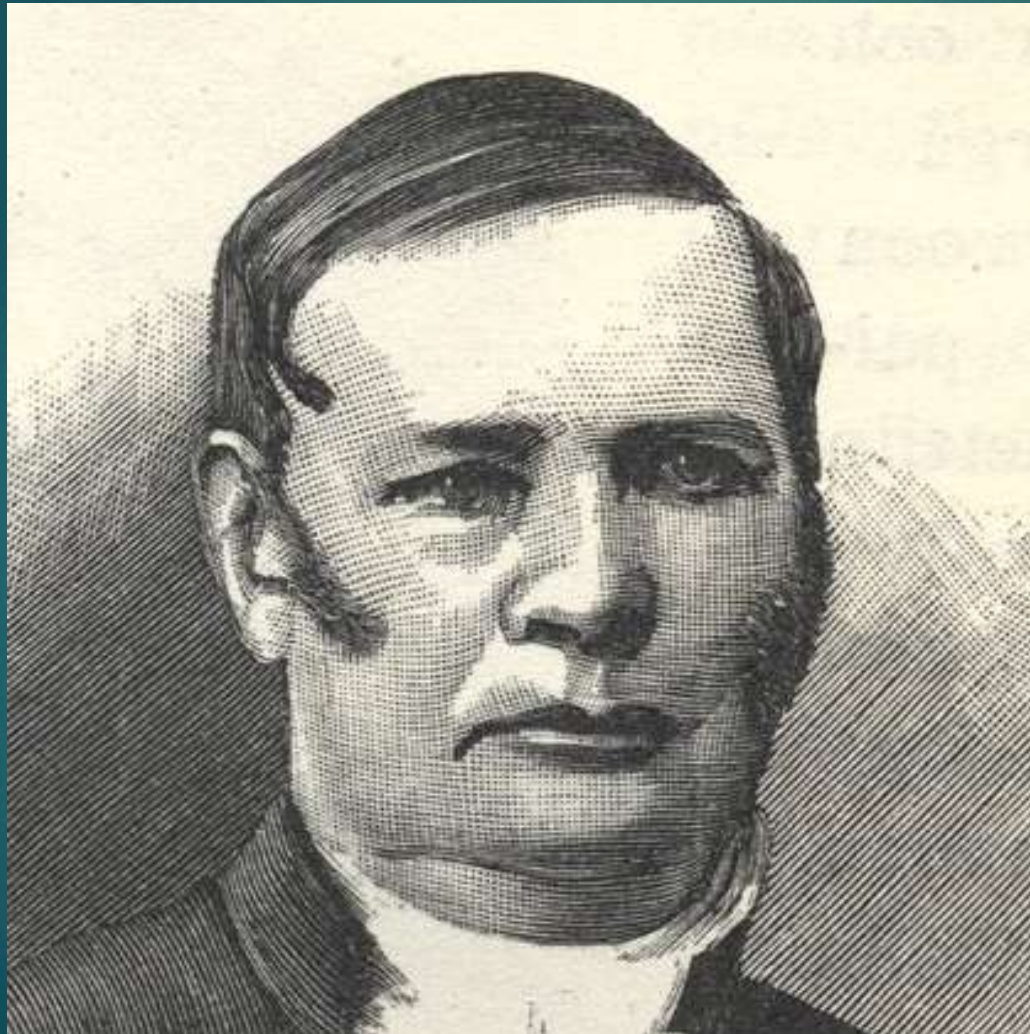
- Liikkeiden ylläpito etusijalla
- Traditiosta kovalevy täysi
- Kaikki hyvät asiat agendalla
- Täyden palvelun tavaratalo

story

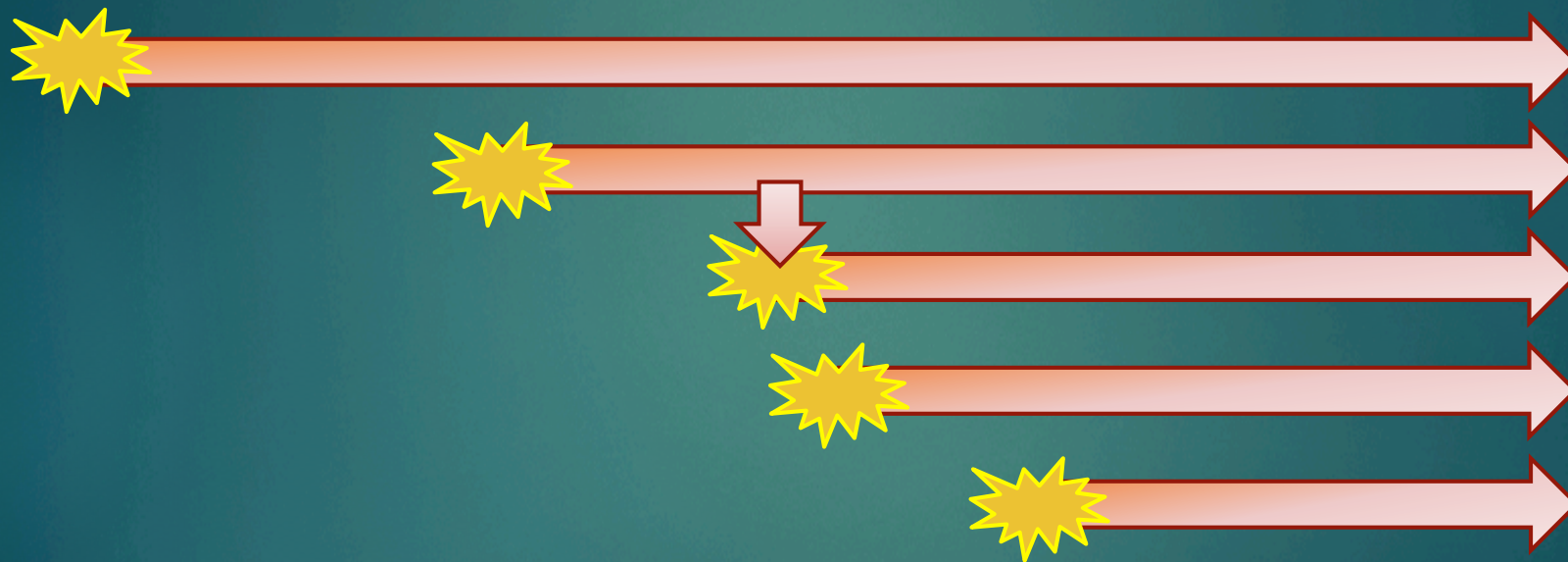
- Tarina tärkeä
- Muutos
- Vaiheet
- Tapatumahistoria
- Konteksti
- Valta

Jotain historiasta

Uria tai aaltoja

- ▶ Liikkeitä on tarkasteltu urina

Voidaan tarkastella myös aaltoina

Herätyskristillisyyden aallot

- ▶ Samanaikaisia ja samanlaisia impulsseja eri liikkeissä ja eri puolilla maata ja eri maissa

Herätyskristillisyyden historia

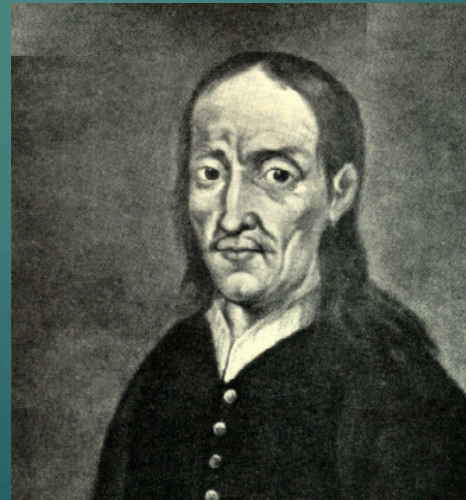
- Historian tehtävä kertoa, ketä olemme nyt
- Historia on omassa ajassa tapahtuvaa vaikuttamista
- Historia on valikoivaa, se nostaa ja laskee
- Objektiivisuuteen pyrkivä historiakin vahvistaa sanoja

Suomalainen herätys

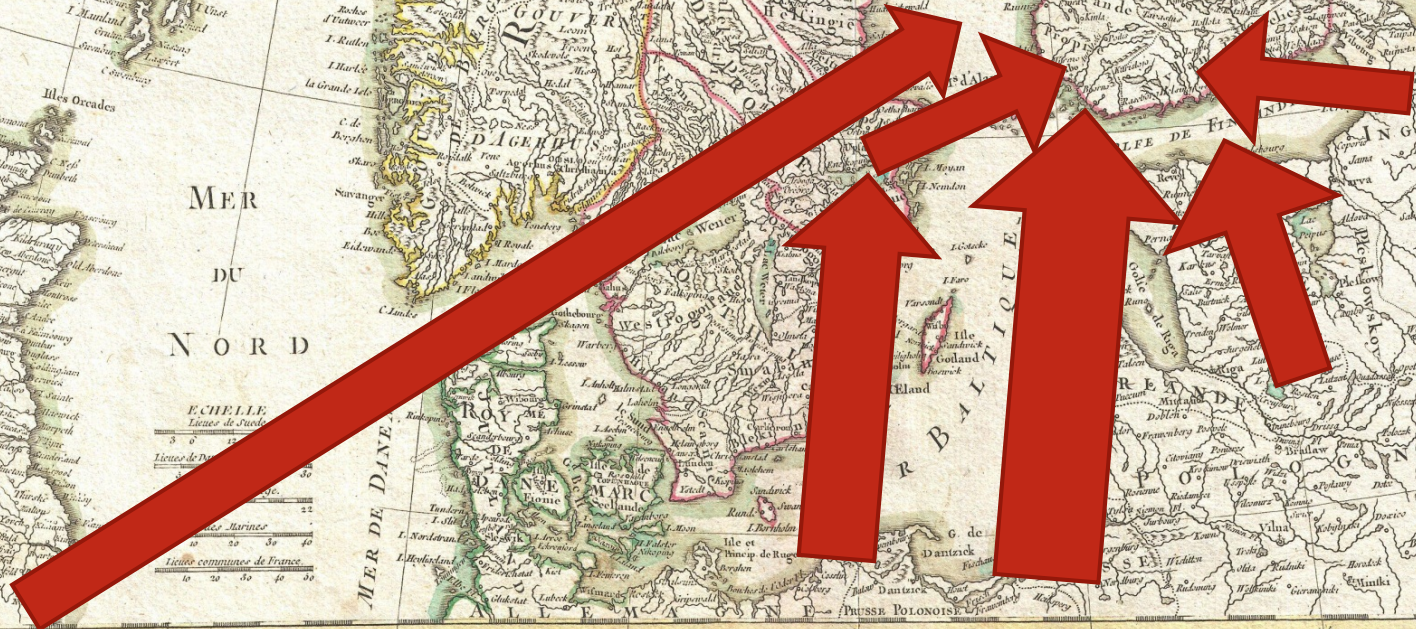
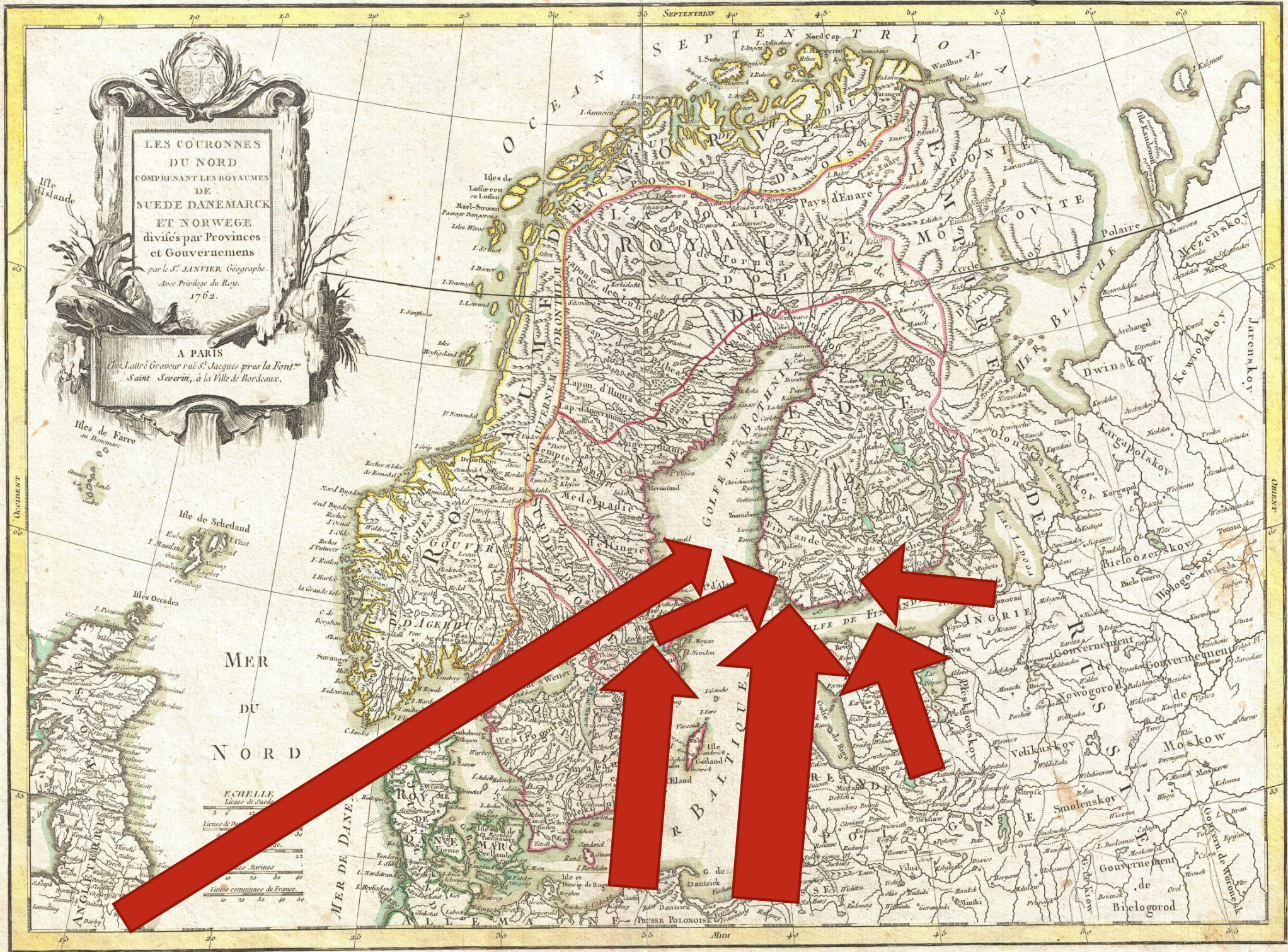
- Herätyskristillisyydellä on eurooppalaiset juuret
- Suomalainen mielenmaisema 1700-luvulla tarjosi pohjan herätyksille
- Ekstaattisista kuohuista järjestäytyneeksi yhdistystoiminnaksi.

- Neljä juurta*
- *Pietismi*
 - *Herrnhutilaisuus*
 - *Evankelikaalit*
 - *Mystikot*

LES COURONNES
DU NORD
COMPRENANT LES ROYAUMES
DE
SUEDE DANEMARCK
ET NORVEGE
divisés par Provinces
et Gouvernemens
par le Sr LANTIER Géographe.
Avec Privilège du Roy.
1762.

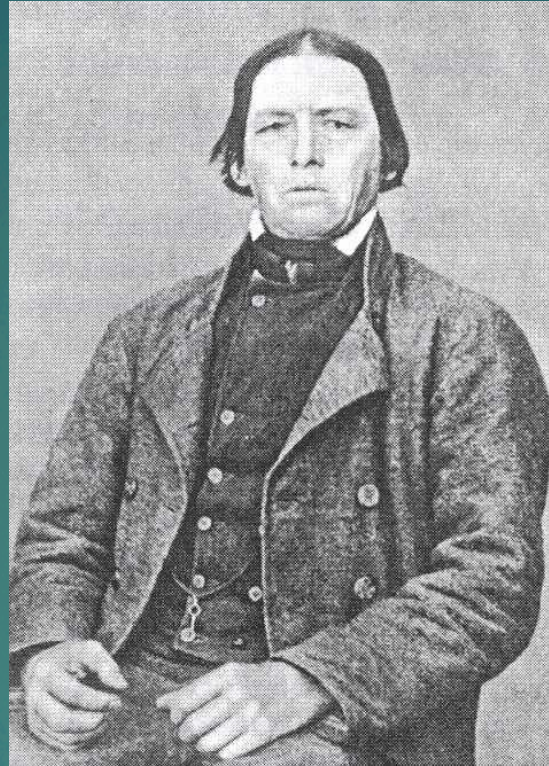
A PARIS
Chez Laitré Graveur rue St Jacques pres la Font.
Saint Severin, à la Ville de Bordeaux.

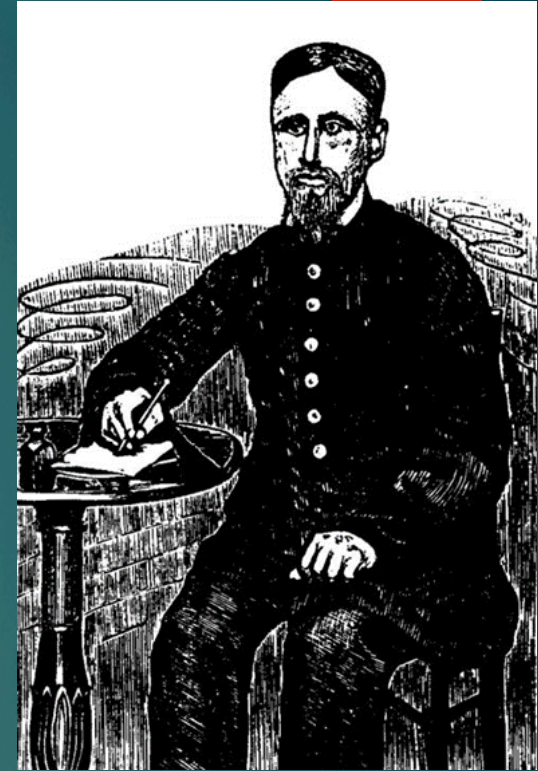
-
- Aatevirtauksista kansanliikkeitä
 - Kansanliikkeistä yhdistyksiä
 - Yhdistyksistä yhteisiä kokemuksia

Antin-Pieti

Arvi Logren

Johan Westerback

Herätysliikkeisiin tulee uusi toimija: oppineet maallikot.
Taustalla lukemisen vallankumous, raamattujakelut,
Lutherin suomennokset ja varallisuuden kasvu.

Kansanliikkeistä tuli yhdistyksiä

- *Keskusyhdistykset*
- *Kansanopistot*
- *Äänenkannattajat*
- *Kustannusliikkeet*
- *Rukoushuoneet*
- *Toiminnanjohtajat*
- *Piirisihteerit*
- *Leirikeskukset*

Wilhelmi Malmivaara

Yhdistyslinja ja kirkkolinja

- *Papinvaalit*
- *Piispakuntaan*
- *Keskushallintoon*
- *Virsikirja*
- *Kansankirkollisuus*

Osmo Alaja

Herätysliikkeiden itseymmärrys

- Jumala on siunannut Suomea
- Taustalla herätys
- Evankelioivia
- Hengellisiä syventäjiä
- Vaikuttamisryhmiä
- Kansanliikkeitä

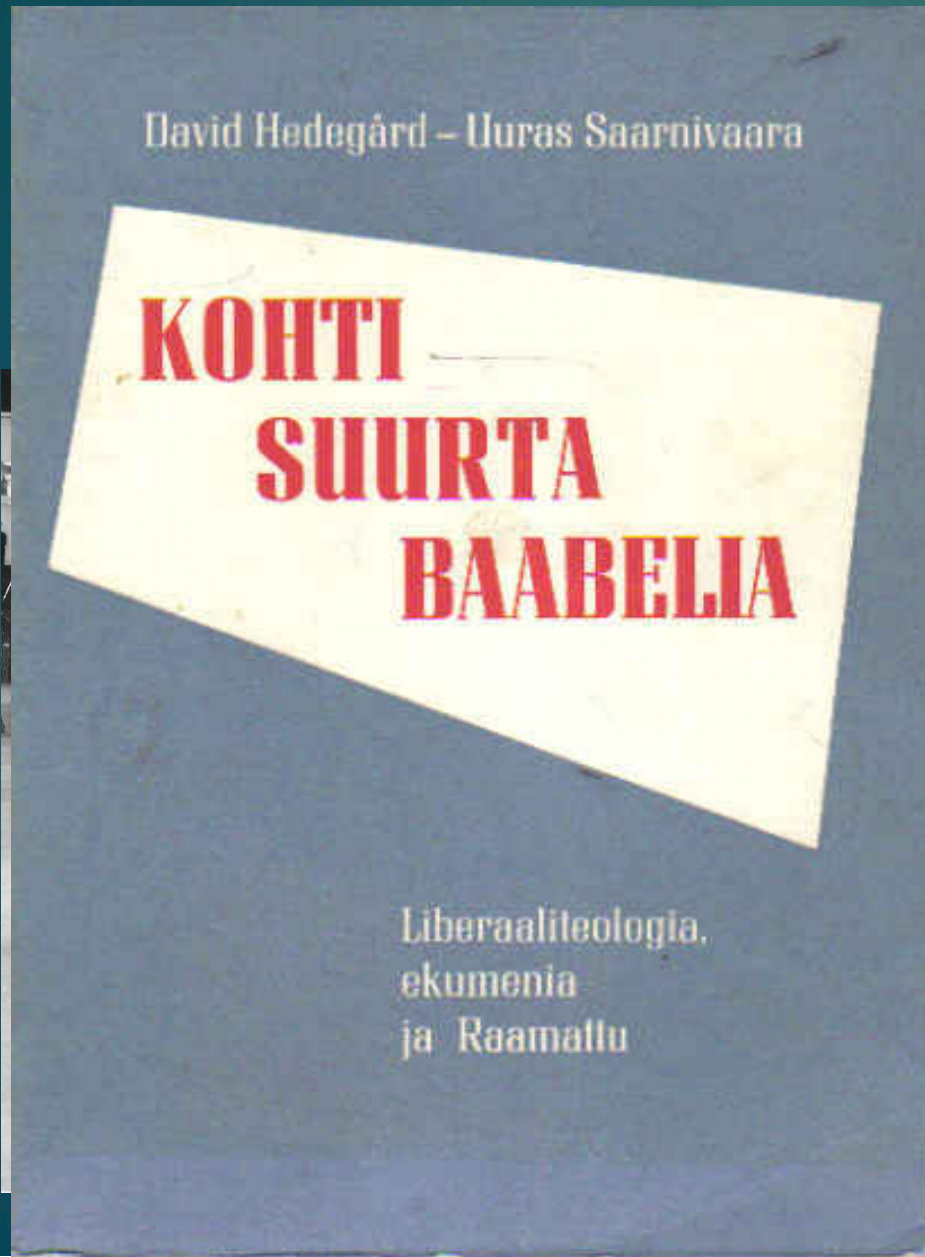

Herätysliikkeiden itseymmärrys

- Marttyyriys tuli osaksi maailmankuvaa
- Oikeudenkäyntipöytäkirjat lähdeaineistona
- Käräjille usein kantelujen takia

Herätysliikkeiden itseymmärrys

5

Viides herätysliike

- Kaksi järjestäytymisen vaihetta 1939-1945 ja 1964-1974
- Monta järjestöä, yksi liike

Mitä viides liike on syönyt?

- Biblismin ja fennomaanien perintö
- Itä-Suomen herännäisyys
- Evankelikaalisuuden aalto; Urho Muroma
- Fundamentalismin aalto: Uuras Saarnivaara
- Modernin evankelioimisen aalto
- Teologit – papit - kansa

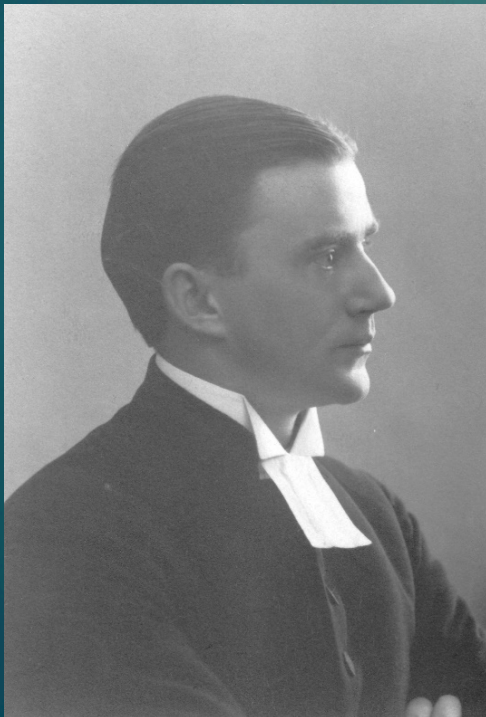
Gustaf Johansson

- *Johan Tobias Beckin teologia*
- *Henkilökohtainen uudistus muuttaa yhteiskuntaa*
- *Suomi Jumalan maa*
- *Suomalaisuusliike*
- *Raamatullinen suunta*
- *Herätyskristillinen pohjavire seurakuntiin*

Fennomaanit ja
biblistit

Viides herätysliike

- Evankelikaalisuus toi modernin kokoussarjatoiminnan
- Urho Muroman herätykset 1920-1930-luvulla
- Suurin nykyajan herätyksistä

Uuras
Saarnivaara
1950-luvun anti
Amerikasta

Fundamentalismi
Kreationismi
Antikommunismi
Kristillinen sionismi
Apokalyptiikka

Israel

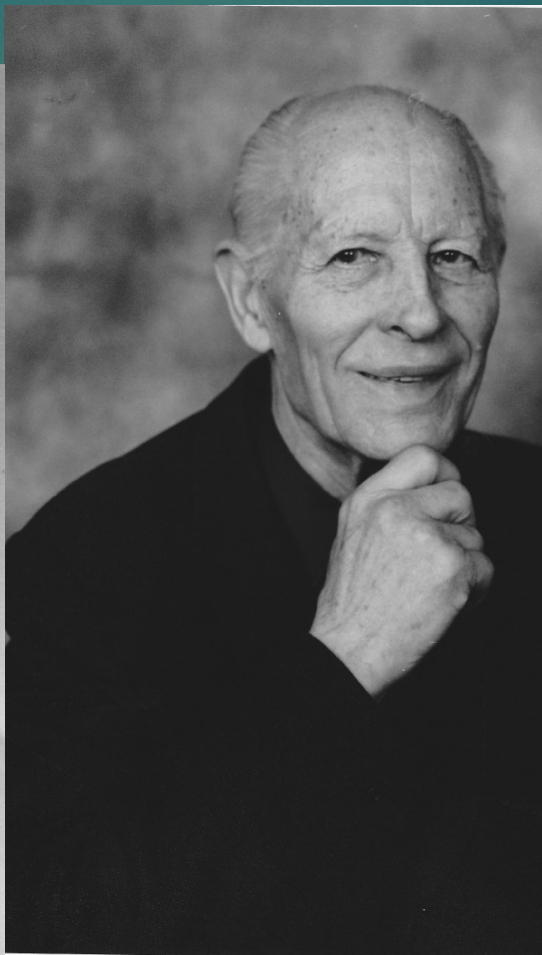
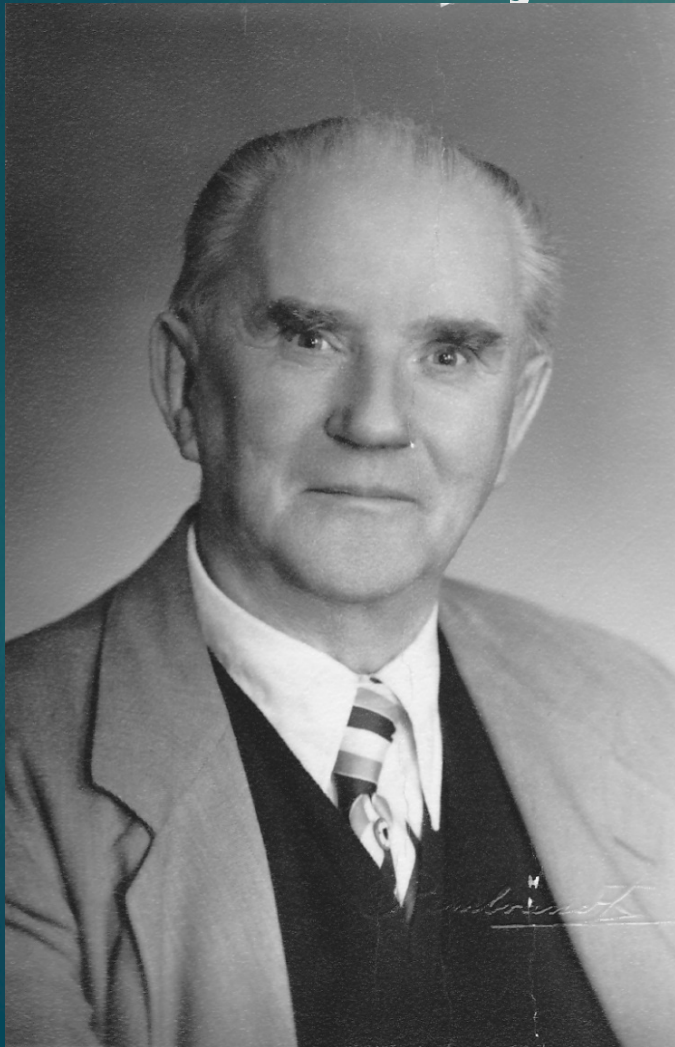

Evankelioimisliike

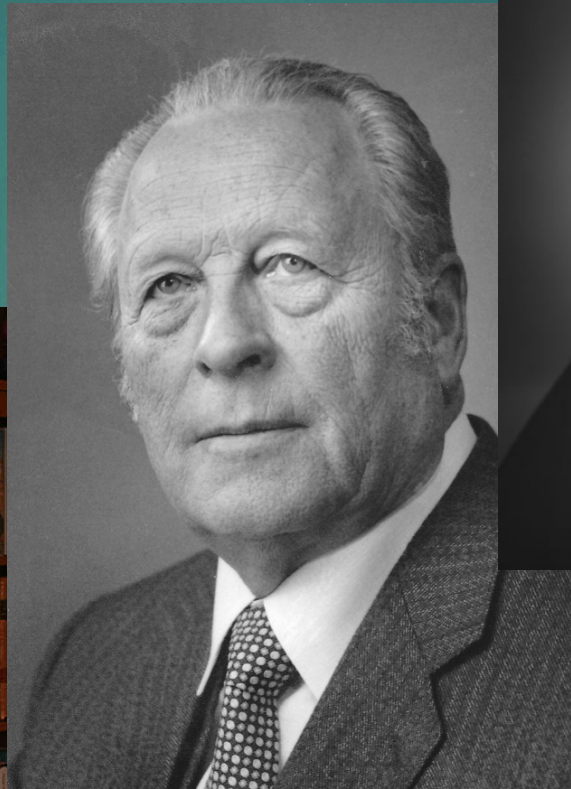
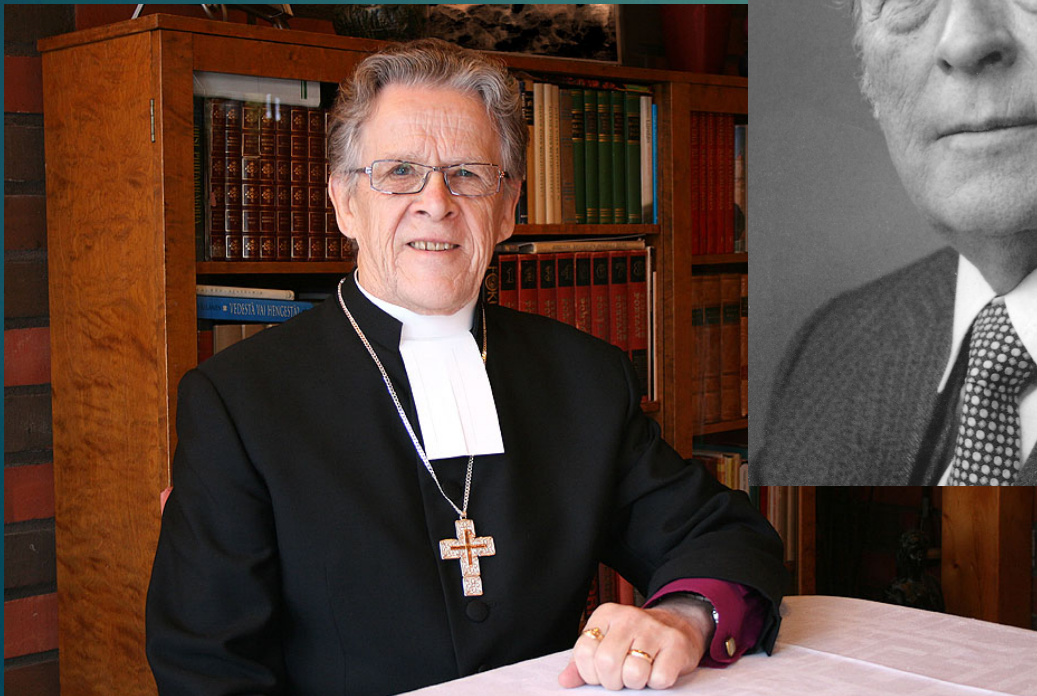
- Mukana 1970-luvun nuorisoherätyksissä

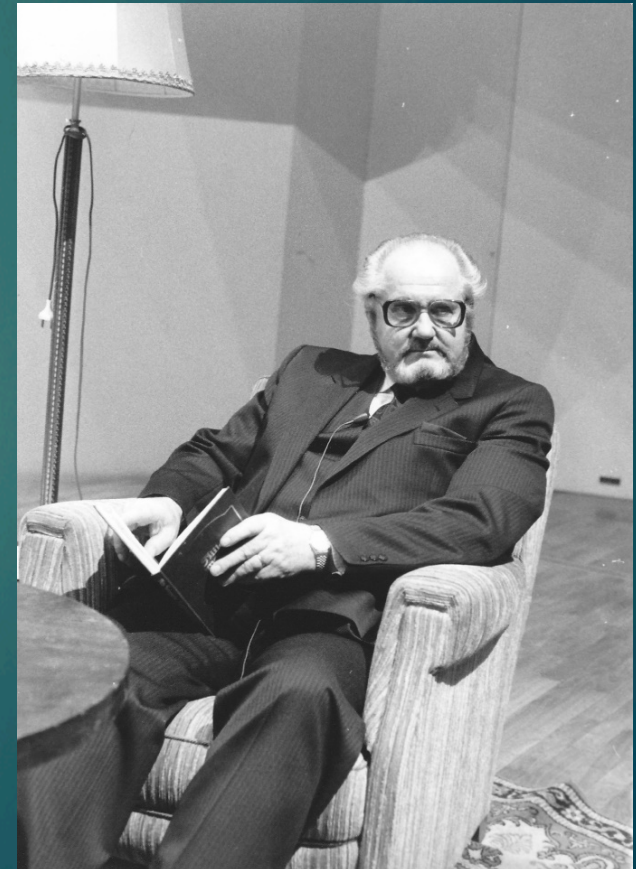
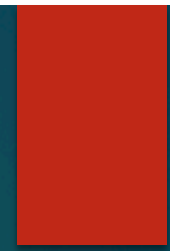
Viidennen liikkeen vaikuttajia

Viidennen liikkeen vaikuttajia

Viidennen liikkeen vaikuttajia

Viidennen liikkeen vaikuttajia

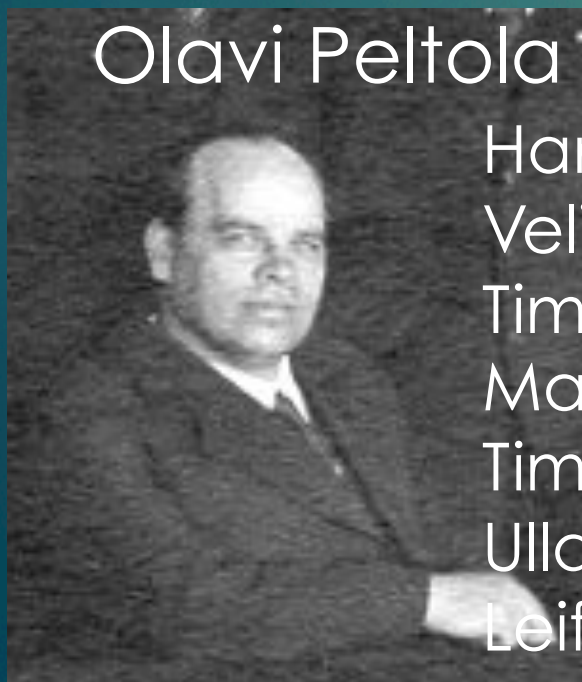
Kosti Kankainen

Martti Häkkinen

Eino J. Honkanen

Uolevi Muroma

Olavi Peltola

Hannu Nyman

Veli-Pekka Toiviainen

Timo Rämä

Mailis Janatuinen

Timo Eskola

Ulla Saunaluoma

Leif Nummela

Juhani Lindgren

Per Wallendorf

Per-Olof Malk

Eero Junkkaala

Seppo Norjanen

Timo Junkkaala

Heikki Haataja

Mikko Aalto

Keijo Rainerma

Isto Pihkala

Lasse Välisalo

Liisi Jokiranta

Pekka Jokiranta

Pauli Tuohioja

Isto Pihkala

Jukka Norvanto

Päivi Räsänen

Juha Vähäsarja

2000-luvun herätyskristillisyyys

Tulipuhe ja turvapuhe

2000-luvulla oikeastaan
enää kaksi herätysliikettä

soft-liike

hard-liike

2000-luvun näköalat

- Soft ja hard
- Pinnallisuus
- Sitoutumattomuus

Kirkon herätyskristillisyyys - soft

- Ihmisläheinen kohtaaminen
- Teologisesti diffuusi
- Mediapersononia

Kirkon herätyskristillisuus - soft

- Tuomasmessu
- Radio Dei
- Anna-Mari Kaskinen

- Herännäisyys puhuu herännäisyydestä
- Herännäisyys on tuotteistanut itsensä hyvin

Kansankirkon vastavirrassa

- hard

- Virkakysymys
- Yhteiskunnallinen konservatismi
- Some-ajan aggressiivisuus
- Puolustus kannalla mediaan

Messu

Sekä softin että hardin
hengellisyyden ytimessä
liturginen uudistus ja
sakramentaalisuus

Viidesläisyys: evankelioimisliike vai konservatiivirintama?

Julistamme evankeliumia ja

- puolustamme avioliittoa
- vastustamme naispappeutta
- yritämme parantaa sairaita
- tuemme Israelia
- harjoitamme amatööripsykoterapiaa

- puolustamme avioliittoa!
- vastustamme naispappeutta!
- yritämme parantaa sairaita!
- tuemme Israelia!
- ja julistamme evankeliumia

